

برای عضویت در کانال دهم و یازدهم روی اینجا کلیک کنید

[Telegram.me/dahomiyy](https://t.me/dahomiyy)

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال، گام به گام، فیلم آموزشی و تست های پایه دهم و یازدهم روی اینجا کلیک کنید

علوم و فنون ۱- پایه دهم

سوالات متن درس و پاسخنامه

کانال تخصصی "علوم و فنون ادبی"

@tarighatoloumvafonoun

مقدمه

کتاب علوم و فنون ادبی از درس‌های تخصصی علوم انسانی دبیرستان است. یکی از راه‌های یادگیری هر درس، درک و فهم جزئیات و نکات مهم دروس می‌باشد. طرح پرسش از متن درس توسط دبیران و دانش‌آموزان محترم کاری زمان‌بر در کلاس یا منزل است. البته مطمئن هستیم که با سلیقه‌های متفاوت سوالات گوناگونی طرح خواهد شد. لذا برای کمک به امر آموزش و یادگیری بهتر، از متون دوازده درس کتاب علوم و فنون دهم پرسش‌ها طراحی شده و در فصل دوم پاسخنامه سوال‌ها آورده شده است. امید که دانش‌آموزان عزیز با آسودگی و با هدایت دبیران ارجمند به تمرین و تکرار بیشتر بپردازند.

دبیر ادبیات فارسی ناحیه ۲ همدان

فاطمه حجه فروش

ربات درخواست گام به گام

ID @Gambegamm_bot

هر گام به گامی که بخواهی دو دقیقه ای تحویل می‌ده

جهت استارت ربات روی **START** بزنید

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال و فیلم آموزشی روی اینجا کلیک کنید

فصل اول

سوال های متن درس یکم - مبانی تحلیل متن (علوم و فنون ۱)

- ۱- متن را با ذکر مثال توضیح دهید. (خودارزیابی)
- ۲- کتابها چه نوع متنهایی به شمار می آیند؟
- ۳- در کتاب علوم و فنون مقصود از متن چیست؟
- ۴- یکی از آسانترین و کاربردیترین شیوهها در بررسی و تحلیل متن چیست؟
- ۵- آثار مکتوب ادبی به چند بخش تقسیم می شود؟ نام ببرید.
- ۶- در بررسی و تحلیل متن به چه نکاتی باید توجه کرد؟
- ۷- نخستین گام موثر در رویارویی با متن چیست؟
- ۸- در خوانش شعر به چه نکاتی باید توجه کرد؟
- ۹- لحن شعر (به دام افتاد روبهی سحرگاه) ص ۱۳ کتاب چگونه است؟
- ۱۰- نکات زبانی شعر (به دام افتاد روبهی سحرگاه) را شناسایی و استخراج کنید.
- ۱۱- نکات ادبی شعر را شناسایی و استخراج کنید.
- ۱۲- نکات فکری شعر را شناسایی و استخراج کنید.
- ۱۳- نتیجه گیری و نوع شعر را بیان کنید.
- ۱۴- قدیمیترین انواع طبقه بندی در کجا صورت گرفته است؟ (پاورقی)
- ۱۵- انواع ادبی در یونان باستان را نام ببرید. (پاورقی)
- ۱۶- تقسیم بندی یونانیها مبتنی بر چه بود و چه جنبه ای داشت؟ (پاورقی)
- ۱۷- در متن کتاب ص ۱۶ و ۱۷ نکات زبانی نثر را شناسایی و استخراج کنید.

۱۸- در متن کتاب ص ۱۶ و ۱۷ نکات ادبی نثر را شناسایی و استخراج کنید.

۱۹- در متن کتاب ص ۱۶ و ۱۷ نکات فکری نثر را شناسایی و استخراج کنید.

۲۰- نتیجه گیری و نوع نثر را بیان کنید.

سوال های متن درس دوم - سازه ها و عوامل تاثیر گذار در شعر فارسی (علوم و فنون ۱)

۱- کارکرد شعر و موسیقی چیست؟

۲- چند نمود عاطفی نام ببرید؟

۳- اساسی ترین عامل پیدایی شعر چیست؟

۴- شاعر برای انتقال عاطفه خود از چه چیزی کمک می گیرد؟

۵- چه عواملی به انتقال بهتر احساس و عاطفه کمک می کند؟

۶- شعر زیر را از نظر وزن و آهنگ بررسی نمایید.

خروش آمد و ناله کرناي دم ناي روئين و هندی دراي

زمین آمد از سم اسپان به جوش به ابر اندر آمد فغان و خروش... «شاهنامه فردوسی»

۷- پس از عاطفه مهمترین عامل تاثیر شعر چیست؟

۸- انتظار آدمی از شعر چیست؟ (یا) چرا آدمی شعر را بیش از نثر می خواند؟

۹- آیا وزن در شعر جنبه تزیینی دارد؟

۱۰- کتابهای مقدس برای تاثیرگذاری از چه عاملی بهره گرفته اند؟

۱۱- سعدی در شعر زیر چه حالتی را به خواننده منتقل می کند؟

ما همه چشمیم و تو نور ای صنم چشم بد از روی تو دور ای صنم

روی میوشان که بهشتی بود هر که ببیند چو تو حور ای صنم...

۱۲- وزن را تعرف کنید.

۱۳- وسیله ادراک وزن چیست؟

۱۴- برای ادراک وزن مثالی بزنید.

۱۵- مولوی چگونه بر قدرت اثرگذاری شعر زیرافزوده است؟

۱۶- چه عاملی سبب کشف لحن می شود؟

۱۷- فایده تشخیص لحن چیست؟

سوال های متن درس سوم - واج آرایی، واژه آرایی (علوم و فنون ۱)

۱- انواع بدیع را نام ببرید.

۲- بدیع لفظی چیست؟

۳- تکرار واج و واژه را در زبان عادی و ادبی مقایسه کنید.

۴- چگونه شاعران و نویسندگان از تکرار بهره می گیرند؟

۵- واج آرایی را با ذکر مثال تعریف کنید.

۶- در بیت زیر تکرار کدام واج ها بر موسیقی کلام افزوده است؟

خیزید و خز آرید که هنگام خزان است   باد خنک از جانب خوارزم وزان است

۷- در بیت زیر تکرار کدام واج ها بر موسیقی کلام افزوده است؟

پیش از اینت بیش از این اندیشه عشاق بود   مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود

۸- در بیت زیر تکرار کدام واج ها بر موسیقی کلام افزوده است؟

خوابِ نوشین بامدادِ رحیل   باز دارد پیاده را زسبیل

۹- واج آرایی صامت ها محسوس تر است یا مصوت ها؟

۱۰- واژه آرایی چیست؟

۱۱- در ابیات زیر واژه آرایی یا تکرار را مشخص کنید.

پس هستی من ز هستی اوست   تا هستم و هست دارمش دوست

ای دریغا، ای دریغا، ای دریغ   کانچنان ماهی نهان شد زیر میغ

«با من بودی منت نمی دانستم تا من بودی منت نمی دانستم

رفتم چه من ار میان، تو را دانستم با من بودی منت نمی دانستم»

ما را سری است با تو، که گر خلق روزگار دشمن شوند و سر برود، هم بر آن سریم

۱۲- چه نکته‌ای در تکرار اهمیت دارد؟

سوال های متن درس چهارم - تاریخ ادبیات پیش از اسلام و قرن های اولیه هجری (علوم و فنون ۱)

۱- زبان ایرانیان پیش از اسلام چه بود؟

۲- در ایران پیش از اسلام آثار فرهنگی - ادبی چگونه حفظ می شد؟ با ذکر مثال.

۳- از نظر تاریخی زبان های ایرانی به چند دسته تقسیم می شوند؟ نام ببرید

۴- زبان فارسی باستان را توضیح دهید.

۵- زبان فارسی میانه را توضیح دهید.

۶- زبان رسمی دوران ساسانی چه بود؟

۷- نام دیگر زبان پهلوی چیست؟ چرا؟

۸- چه آثاری به زبان پهلوی تالیف شده است؟

۹- وضعیت اشعار به زبان پهلوی چگونه است؟

۱۰- کدام قطعات شعری پهلوی، در میان اندرزنامه های منثور جای دارد؟

۱۱- تحوّل زبان فارسی از چه زمانی آغاز شد؟

۱۲- تحوّلات زبان فارسی پس از ورود اسلام چه بود؟ سه قرن اوّل هجری

سه قرن اول هجری

۱۳- نخستین دولت اسلامی ایران پس از ساسانیان چه نام داشت؟

۱۴- چرا به زبان فارسی نو، فارسی دری هم گفته می شود؟ (خودارزیابی)

۱۵- نخستین منطقه رواج فارسی دری کجا بود؟

۱۶- ایرانیان در سه قرن نخست هجری به چه فعالیت هایی ادامه دادند و آثار را به چه زبان هایی پدید آوردند؟

۱۷- پس از دولت طاهری کدام دولت سر کار آمد؟ توسط چه کسی؟

۱۸- اقدامات یعقوب لیث صفاری چه بود؟

۱۹- زبان رسمی دولت صفاری چه بود؟ چرا؟

۲۰- حکومت های سه قرن اول هجری را نام ببرید؟

قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم

۲۱- مهمترین دوره تمدن اسلامی در چه زمانی و دولتی بوده است؟

۲۲- عمده ترین مرکز فرهنگی سامانیان کدام شهر بود؟

۲۳- علت درخشش سامانیان چه بود؟

۲۴- درخشش سامانیان چگونه به تیرگی گرایید؟

۲۵- غزنویان برای ماندگاری حکومت خود چه کردند؟

۲۶- در مجموع ق ۴ چه دوره ای است؟

۲۷- کدام دانشمندان و شاعران در دوره طلایی و شکوفایی روح ایرانی درخشیدند؟

۲۸- عوامل رشد و گسترش زبان و ادب پارسی را این دوره زمانی بنویسید.

۲۹- علت افزایش آمیختگی فارسی دری با عربی در ق ۴ و ۵ چیست؟

شعر

۳۰- ویژگی های شعر فارسی در ق ۴ و ۵ چیست؟

۳۱- شعر ق ۴ و ۵ به دست چه کسی بنیاد نهاده شد؟ عنوان او چیست؟ (پدر شعر فارسی لقب

کیست؟)

۳۲- رایج ترین انواع شعر فارسی ق ۴ و ۵ چه بود؟

۳۳- شعر حماسی با چه کسی به اوج رسید؟

۳۴- چگونه شعر مدحی (مدیحه سرایی) جایگاه خود را پیدا کرد؟

۳۵- شعر غنایی با کدام شاعران قوت و استحکام یافت؟

۳۶- شعر تعلیمی (حکمی و اندرزی) در چه دوره به پختگی رسید؟

۳۷- موعظه و نصیحت از چه قرنی معمول گردید؟ در چه قالب‌های شعری؟

۳۸- دو قصیده سرای تعلیمی نام ببرید؟

۳۹- چه موضوعات دیگری در شعر ق ۴ آغاز گشت؟

نثر

۴۰- ویژگی‌های نثر دوره سامانی را بنویسید.

۴۱- کتاب‌های نثر فارسی دوره سامانی را نام ببرید.

سوال های متن درس پنجم - هماهنگی پاره‌های کلام (فنون ۱)

۱- شاعران برای تاثیرگذاری سخن خود از چه عواملی بهره می گیرند؟

۲- آشکارترین ابزار موسیقایی شعر چیست؟

۳- راه‌های تشخیص موسیقی شعر چیست؟

۴- مصراع‌ها (پاره های شعر) از چه چیزی سامان یافته‌اند؟

۵- ایستگاه‌های آوایی مصراع زیر را مشخص نمایید.

«تو از هر درکه باز آیی بدین خوبی و زیبایی»

۶- هجا چیست؟

۷- هجا از چه پدید می آید؟

۸- حرف چیست؟

۹- واج را با ذکر مثال تعریف کنید.

- ۱۰- در زبان فارسی چند واج وجود دارد؟ انواع واج را نام ببرید.
- ۱۱- انواع هجاهای زبان فارسی را به طور کامل شرح دهید. (مهم)
- ۱۲- قبل از جداسازی هجاهای یک کلمه به چه نکاتی باید توجه کرد؟
- ۱۳- دو مصراع یا بیت چه موقع هم وزن اند؟
- ۱۴- در بیت زیر هجاها را جداسازی نمایید. (با نوشتن علامت هجا)
- اگر پای در دامن آری چو کوه   سرت ز آسمان بگذرد در شکوه "سعدی"
- ۱۵- هجای پایانی اوزان شعر فارسی چگونه است؟
- ۱۶- طول مصراع‌ها در شعر نو چگونه است؟
- سوال های متن درس ششم - سجع و انواع آن (فنون ۱)
- ۱- آرایه سجع را تعریف کنید.
- ۲- سجع را در کلام چگونه می توان تشخیص داد؟
- ۳- منظور از ارکان سجع و سجع چیست؟
- ۴- سجع را در جمله های زیر بیابید.
- الف) همه کس را عقل خود به کمال نماید و فرزند خود به جمال.
- ب) مُلک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع.
- ۵- سجع در چه متونی به کار می رود؟
- ۶- فایده سجع چیست؟
- ۷- مسجع چیست؟
- ۸- انواع سجع را با ذکر مثال توضیح دهید.
- ۹- ارزش موسیقایی کدام سجع از همه بیشتر است؟
- ۱۰- کاربرد سجع در شعر را با مثالی توضیح دهید.

سوال های متن درس هفتم- سبک خراسانی (فنون ۱)

- ۱- سبک در اصطلاح ادبی را تعریف کنید.
- ۲- سبک شعر چیست؟
- ۳- سبک شخصی چیست؟
- ۴- به چه تعداد سبک وجود دارد؟ چرا؟
- ۵- بر اساس طبقه‌بندی ارسطو انواع سبک شعر را نام ببرید.
- ۶- محمدتقی بهار برای شعر فارسی چه نوع سبک‌هایی قائل است؟ بر چه مبنایی است؟
- ۷- بهار سبک نثر را چگونه تقسیم کرده است؟
- ۸- مکتب‌ها و سبک‌های ادبی معمولاً محصول چیست؟
- ۹- نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام (سبک خراسانی) در چه مناطقی پدید آمد؟
- ۱۰- نام دیگر سبک خراسانی چیست؟ چرا؟
- ۱۱- انواع سبک فرعی خراسانی بر حسب زمان را نام ببرید.
- ۱۲- نام سبک دوره سلجوقی چیست؟ چرا؟
- ۱۳- شعرای معروف سبک خراسانی را نام ببرید.
- ۱۴- ویژگی‌های زبانی شعر سبک خراسانی را بیان کنید.
- ۱۵- ویژگی‌های ادبی شعر سبک خراسانی را بیان کنید.
- ۱۶- ویژگی‌های فکری شعر سبک خراسانی را بیان کنید.
- ۱۷- نثر سبک خراسانی در کدام شاخه‌ها بررسی می‌شود؟
- ۱۸- ویژگی‌های نثر دوره سامانی را بیان کنید.
- ۱۹- محتوای نثر دوره سامانی بیشتر چیست؟
- ۲۰- چند نمونه نثر موقّق دوره سامانی را نام ببرید.

۲۱- ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی را نام ببرید.

سوال های متن درس هشتم- وزن شعر فارسی (فنون ۱)

۱- وزن چیست؟

۲- عروض چیست؟

۳- واحد وزن در شعر فارسی چیست؟

۴- خط عروضی را تعریف کنید.

۵- در نوشتن شعر به خط عروضی رعایت چه نکاتی لازم است؟

۶- تقطیع هجایی چیست؟

۷- برای تقطیع هجایی به چه نکاتی باید توجه کرد؟

۸- مصوّت بلند از نظر کشش آوایی چگونه است؟

۹- ابیات زیر را تقطیع هجایی کنید.

الف) هر دم از این باغ بری می رسد   تازه تر از تازه تری می رسد

ب) مرنجان دلم را که این مرغ وحشی   ز بامی که برخاست مشکل نشیند

ربات درخواست گام به گام

@Gambegamm_bot

هر گام به گامی که بخوای دو دقیقه ای تحویل می ده

جهت استارت ربات روی **START** بزنید

سوال های متن درس نهم - موازنه و ترصیع (فنون ۱)

- ۱- موازنه چه آرایه ای است؟ آیا در نثر هم دیده می شود؟
- ۲- در نمونه های زیر آرایه موازنه را نشان دهید.
دل به امید روی او همدم جان نمی شود   جان به هوای کوی او خدمت تن نمی کند
در بدایت، بند و چاه بود در نهایت تخت و گاه بود.
- ۳- ترصیع چیست؟
- ۴- علت ترصیع را در مثال زیر مشخص کنید.

سوال های متن درس دهم - زبان و ادبیات فارسی در سده های ۵ و ۶ و ویژگی های سبکی آن (فنون ۱)

- ۱- شعر فارسی در ق ۳ تا ۵ در چه مراکزی از ایران رشد یافت؟
- ۲- چه عواملی سبب گسترش زبان و ادبیات فارسی در ق ۵ و ۶ شد؟
- ۳- چرا آمیختگی زبان فارسی با واژگان عربی در ق ۵ و ۶ بیشتر می شد؟
- ۴- رویداد مهم دیگر سده ۵ و ۶ چیست؟
- ۵- شعر فارسی نیمه دوم ق ۵ و آغاز ق ۶ تحت تاثیر چه دوره ای است؟ با ذکر نمونه
- ۶- موضوع قابل توجه در شعر نیمه دوم ق ۶ چیست؟ با ذکر مثال.
- ۷- در شمال غرب ایران در ق ۶ چه اتفاق ادبی رخ داد؟
- ۸- مراکز مهم ادبی در نیمه دوم ق ۶ را نام ببرید.
- ۹- چه کسی در تجدید سبک نیمه دوم ق ۶ بسیار تاثیرگذار بود؟
- ۱۰- تحولات شعری مقدمه ظهور چه سبکی در شعر شد؟
- ۱۱- شعر ق ۵ و ۶ در چه شاخه ها و رشته هایی به کار گرفته شد؟
- ۱۲- کدام شاعران از دربار کناره گرفتند؟
- ۱۳- شاعران به پیروی از سنایی به چه موضوعاتی روی آوردند؟

- ۱۴- سنایی زمینه‌ساز ظهور کدام شاعران بزرگ شد؟
- ۱۵- کدام مراکز در ق ۵ و ۶ پشتیبان و پناهگاه شعر فارسی در آمدند؟ چگونه؟
- ۱۶- مضامین برجسته شعر ق ۵ و ۶ چیست؟
- ۱۷- نثر فارسی در سده ۵ و ۶ چه روندی داشت؟
- ۱۸- دلایل گرایش نویسندگان به نثر فارسی چیست؟ (سوال ۳ خودارزیابی)
- ۱۹- ویژگی اصلی نثر موزون چیست؟
- ۲۰- چه کسی نثر موزون را به کمال رسانید؟
- ۲۱- کدام کتاب تحت تاثیر خواجه عبدالله نوشته شد؟ توسط چه کسی؟ نثر آن چگونه است؟
- ۲۲- منظور از نثر فن چیست؟
- ۲۳- نثر فنی در چه قرنی رواج یافت؟ نخستین نمونه آن چه کتابی است؟ اثر چه کسی می‌باشد؟
- ۲۴- ویژگی‌های زبانی شعر سده ۵ و ۶ را بیان کنید.
- ۲۵- ویژگی‌های ادبی شعر سده ۵ و ۶ را بیان کنید.
- ۲۶- ویژگی‌های فکری شعر سده ۵ و ۶ را بیان کنید.
- ۲۷- عمده‌ترین ویژگی‌های نثر سده ۵ و ۶ را نام ببرید.
- ۲۸- چند کتاب منثور در سده ۵ و ۶ نام ببرید.

سوال های متن درس یازدهم - قافیه (فنون ۱)

- ۱- شعر چیست؟
- ۲- فواید وزن چیست؟
- ۳- چه عاملی از بایسته‌های شعر می‌باشد و بر بار موسیقایی آن می‌افزاید؟
- ۴- فایده قافیه چیست؟

۵- ردیف و قافیه را تعریف کنید.

۶- در اشعار زیر ردیف، قافیه و حروف قافیه را مشخص کنید.

به جهان خرم از آنم که جهان خرم ازوست   عاشقم بر همه عالم که همه عالم ازوست
چنین داد پاسخ فریدون که تخت   نماند به کس جاودانه نه بخت

۷- قواعد قافیه را نام ببرید.

۸- در قافیه‌های زیر قواعد قافیه را مشخص کنید.

رعنا - ما / او - خو / حزین - همین / نکاشت - بر نداشت / پرست - دست

۹- حروف الحاقی چیست؟ با ذکر مثال.

۱۰- انواع حروف الحاقی را نام ببرید.

۱۱- مراحل مشخص کردن قافیه چیست؟

۱۲- قدما آخرین حرف اصلی قافیه را چه می نامیدند؟

۱۳- انواع قافیه را نام ببرید. با ذکر مثال

۱۴- حروف قافیه از نظر شکل نوشتاری چگونه باید باشد؟

۱۵- قافیه کردن کدام واژه ها درست نیست؟

۱۶- قافیه در شعر نو چگونه است؟

سوال های متن درس دوازدهم - جناس و انواع آن (فنون)

۱- جناس را تعریف کنید.

۲- جناس به چند دسته تقسیم می شود؟

۳- جناس همسان چیست؟ با ذکر مثال.

۴- انواع جناس ناهمسان را با ذکر مثال بیان کنید.

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال و فیلم آموزش
روی اینجا کلیک کنید

فصل دوم: پاسخنامه

پاسخنامه سوال متن درس یکم(فنون ۱)

۱- متن هر چیزی است که ذهن ما را به پویایی درآورد. متن شنیداری: صدایی که می شنویم / متن بویایی: بوی غذا یا گل را استشمام می کنیم / متن دیداری: کتابی که خوانده شود / متن لامسه: هر چیزی که لمس می کنیم /

۲- کتابها متن دیداری هستند. اگر خوانده شوند به آنها متن شنیداری یا خوانداری می گوئیم.

۳- آثار شعر و نثر فارسی

۴- زبانی - ادبی - فکری

۵- دو بخش الف) شعر ب) نثر

۶- خوانش / شناسایی و استخراج نکات زبانی / ..... ادبی / ..... فکری / نتیجه گیری و تعیین نوع

۷- خوانش دقیق متن

۸- (پیش از خوانش) نگاه کلی به متن / کشف لحن و آهنگ /

خوانش یک باره و بی گسست متن (برای ارتباط طولی و فهم محتوایی)

۹- لحن روایی - داستانی

۱۰- وجود واژگان کهن مثل گازر - نمی یارست / کمی واژگان غیر فارسی / کاربرد شبکه معنایی:

حیله، داستان، تزویر، دام - دل، زبان، دندان، گوش / ترکیب سازی مثل: روبه باز - حیله سازی /

کاربردهای تاریخی دستور: مرده کرد - نمی یارست - کم انگاشت - به کار آیدهمی / زبان شعر

ساده / جمله ها کوتاه: به دام افتاد. به روبه بازی اندیشید / ساختمان ساده بیشتر کلمات مانند: دام،

روباه، صیاد، گازر، گوش، دل، زبان

۱۱- قالب شعر مثنوی (هر بیت قافیه جدا دارد) / کنایه: ترک غم گرفتن - دم نزدن - جهان بر چشم

او شد تیره / تشبیه و مراعات نظیر: بجست از دام، همچون از کمان تیر

۱۲- جایگاه با اهمیت دل / نتیجه گیری عرفانی که دل خانه و جایگاه خداوند است.

۱۳- ظاهر شعر ساده، محسوس و عینی اما نتیجه پایانی ذهنی و معنوی است / داستانی / تعلیمی

۱۴- یونان باستان

۱۵- حماسی، غنایی، نمایشی، تعلیمی

۱۶- مبتنی بر شعر و جنبه محتوایی

۱۷- کاربرد کهن واژگان اشتر، شاخ، بنگریست، نتوان دانست / جمع موش با ان: موشان / بگسست

در معنی بریده شد. شکست / شهید در معنی غسل / قاتل در معنی گشوده برای غیر انسان /

جدانویسی نشانه منفی ساز فعل: نه اندیشید (نیاندیشید) / را به معنی برای: خلاص خود را طریقی

می جست / زنبورخانه به معنی لانه زنبور / جمله‌ها کوتاه و قابل فهم

۱۸- مراعات نظیر: شهید، شیرینی، چشیدن، زنبور، حلاوت / تضاد: سیاه و سفید، پا و سر، سر و

قعر، اندک و بسیار / تمثیل برای بیان غفلت انسان

۱۹- شریف بودن انسان (نگرش+) / گرانبهایی عمر / هوشیاری، پرهیز از خوشی‌های زود

گذر (نگرش-)

۲۰- نگاه خوش بینانه به انسان / قدر لحظات عمر را دانستن / حفظ هوشیاری، گرفتار غفلت

نشدن / سعادت راستین کسب خشنودی خداست / تعلیمی یا اندرزی

پاسخ نامه سوال متن درس دوم (فنون ۱)

۱- شعر و موسیقی

۲- اندوه و شادی - امید و یاس - حیرت و تعجب

۳- عاطفه

۴- زبان. واژه‌هایی را بر می‌گزیند که با قرار گرفتن در کنار هم، آهنگی خاص را پدید می‌آورند.

۵- وزن و عاطفه

۶- کوبنده و کوتاه. بار حماسی دارد

۷- وزن

۸- زمزمه و آوازخوانی

۹- جنبه تزیینی ندارد. جز طبیعت شعر است. برای نشان دادن عواطف نمی توان از آن چشم پوشید.

۱۰- کشش، جاذبه آهنگ، کلام موزون

۱۱- شادی و نشاط درونی

۱۲- وزن ادراکی است که از احساس نظم حاصل می شود. وزن امری حسی است و بیرون از ذهن کسی که آن را درمی یابد وجود ندارد.

۱۳- وسیله ادراک وزن حواس ماست.

۱۴- مثال: چرخ می گردد، حرکتی مداوم دارد اما وزن ندارد. اگر نشانه‌ای در یک نقطه چرخ باشد از دیدن بازگشت‌های پیاپی آن، ادراک وزن حاصل می شود. چرخ‌های دوچرخه هیچ نوع وزنی ندارد اما از توجه به حرکت پای دوچرخه سوار و بازگشت متوالی به نقطه پایین، وزنی ادراک می کنیم.

۱۵- بهره بردن از تکرار منظم موسیقی. تناسب و همسویی وزن و عاطفه

۱۶- توجه به فضای عاطفی و آهنگ متن.

۱۷- خواندن را دلنشین تر و درک محتوا را آسان تر می سازد.

پاسخ نامه سوال متن درس سوم (فنون ۱)

۱- بدیع لفظی و بدیع معنوی

۲- عواملی که موسیقی لفظی را پدید آورند بدیع لفظی است.

۳- در زبان عادی پسندیده نیست. اما در زبان ادبی تکرار بر جاذبه و گوش نوازی سخن می افزاید.

۴- تکرار در واژه، واج یا آوا، کل عبارت یا جمله

۵- واج آرایی تکرار یک واج (صامت یا مصوت) در سخن است که بر موسیقی و تاثیر آن بیفزاید.

۶- مصوت بلند «آ» ۷ بار / صامت «خ» ۵ بار / صامت «ز» ۶ بار

۷- صامت «ش» ۵ بار / مصوّت «ی» ۶ بار

۸- مصوت «آ» ۳ بار / مصوت «آ» ۷ بار

۹- واج آرایبی صامت‌ها محسوس تر است.

۱۰- واژه آرایبی تکرار واژه یا کلمه است.

۱۱- تکرار هست / دریغ / با من بودی منت نمی دانستم / سر

۱۲- جنبه موسیقایی و آوایی سخن است نه شکل نوشتاری واژگان.

پاسخ نامه سوال های متن - درس چهارم (فنون ۱)

۱- پارسی یا فارسی

۲- آثار سینه به سینه حفظ می شده. مثلاً کتاب اوستا را موبدان برای مراسم دینی از حفظ می خواندند تا در دوره ساسانی به نگارش درآمد.

۳- فارسی باستان - فارسی میانه - فارسی نو

۴- فارسی باستان در دوره هخامنشیان رایج بود. آثار برجای مانده زبان فارسی باستان، فرمان‌ها، نامه‌های شاهان هخامنشی به خط میخی است.

۵- فارسی میانه: پارتی - پهلوی / پارتی در دوره اشکانیان و متداول در شمال و شمال شرقی ایران.

۶- زبان پهلوی

۷- فارسی میانه - زبان پهلوی به ناحیه پارس تعلق داشته و میان فارسی باستان و فارسی نو قرار داشته است.

۸- بیشتر، آثار دینی زردشتی است / یادگار زیریران رنگ دینی دارد / کلیله و دمنه و هزار ویک شب که ترجمه عربی و فارسی آن در دست است.

۹- شعر پهلوی کم است / دچار تحریف شده / بعضی تعلیمی و اخلاقی اند.

۱۰- منظومه «درخت آسوریک» و «یادگار زیریران» در میان اندرزنامه‌های منثور جای دارند.

- ۱۱- پس از ورود اسلام به ایران
- ۱۲- گام نهادن در مرحله جدید با بهره‌گیری از الفبای خط عربی - رواج تدریجی خط عربی - کنار گذاشتن برخی از صداهای زبان عربی
- ۱۳- طاهریان
- ۱۴- دری، زبان درباری ساسانیان، زبان محاوره و مکاتبه مقامات دولتی بوده است.
- ۱۵- مشرق و شمال شرقی ایران
- ۱۶- فعالیت‌های علمی- ادبی / زبان فارسی، پهلوی، عربی
- ۱۷- دولت مستقل صفاری / یعقوب لیث صفاری
- ۱۸- ایجاد حکومت مستقل ایرانی / برانداختن یا تضعیف حکومت بغداد / تلاش برای بازگرداندن اقتدار ایران
- ۱۹- فارسی دری / زیرا نه با زبان عربی آشنایی داشت و نه اجازه داد که این زبان در حکومتش به کار رود.
- ۲۰- طاهری / صفاری / سامانی / آل بویه / حکومت‌های کوچک دیگر
- ۲۱- ق ۴ و نیمه اول ق ۵ / دولت سامانی
- ۲۲- بخارا
- ۲۳- آثار ارزشمند دانشمندان ایرانی شهر بخارا به فارسی و عربی / وجود بعضی از امرای سامانی صاحب فضل و ادب / و تشویق شاعران و مترجمان
- ۲۴- شکست سامانیان از ترکان آل افراسیاب / افتادن خراسان به دست سبکتگین و بعد پسرش محمود / تشکیل غزنوی در سال ۳۵۱ در شهر غزنه
- ۲۵- رواج زبان فارسی / آراستن دربار تا پایان سلطنت مسعود به شاعران بزرگ مثل عنصری، فرخی، منوچهری
- ۲۶- دوره غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی / ایجاد حماسه‌های ملی
- ۲۷- دانشمندان: زکریای رازی، بوعلی سینا (تبحر در علوم زمان خود و تالیف به عربی و فارسی)

شاعران: رودکی، فردوسی، عنصری

۲۸- تاکید امرای سامانی بر ضرورت تالیف به زبان فارسی دری / گردآوری تاریخ و روایات گذشته ایرانی / تشویق شاعران و نویسندگان

۲۹- افزایش آمیختگی زبان فارسی با عربی / ورود اصطلاحات علمی، ادبی، دینی و سیاسی جدید از راه ترجمه متون عربی / تالیف آثار دانشمندان به عربی برای یافتن خوانندگان بیشتر در دنیای اسلام

۳۰- سادگی فکر / روانی کلام / نظر به واقعیت بیرونی / مفاهیم ذهنی در حد تعالیم اخلاقی / آوردن ترکیب های تازه / استعاره های دلپذیر / تشبیهات گوناگون / انواع توصیف

۳۱- رودکی / پدر شعر فارسی

۳۲- حماسی / مدحی / غنایی / تعلیمی

۳۳- فردوسی

۳۴- سرودن شعر مدحی به پیروی از شعر عربی / وجود شاعران درباری / مدح پادشاهان

۳۵- رودکی / شهید بلخی

۳۶- سلجوقیان

۳۷- از آغاز ق ۴ / قالب قطعه و قصیده

۳۸- کسایی سپس ناصر خسرو

۳۹- داستان سرایی / قصه پردازی / آوردن حکایتها و مثلها

۴۰- نثر دوره سامانی ساده و روان / توجه به موضوعهای حماسی، ملی و تاریخی / رایج نبودن اصطلاحات علمی، اشعار و امثال

۴۱- شاهنامه ابومنصوری: نوشته دانشوران خراسان / تاریخ گذشته ایران

ترجمه تفسیر طبری: نوشته محمد بن جریر طبری / زبان عربی / ترجمه به فارسی توسط دانشمندان آن زمان

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال و فیلم آموزش
روی اینجا کلیک کنید

تاریخ بلعمی: ترجمه توسط ابوعلی بلعمی به فارسی / به دستور منصور بن نوح سامانی / افزودن اطلاعات دیگری راجع به ایران / حذف مطالبی از اصل تاریخ

اصل کتاب تاریخ بلعمی: تاریخ الرسل والملوک / نوشته محمد بن جریر طبری / زبان عربی

پاسخ نامه سوال های متن - درس پنجم (فنون ۱)

۱- وزن / عاطفه / خیال

۲- وزن

۳- تمرین شنیداری برای پرورش هوش موسیقایی / تقسیم شعر به پاره‌های هماهنگ و مساوی

۴- قطعه‌های کوچک و ایستگاه های آوایی

۵-

ت	اَ	ز	اَ	ب	دین	خو	بی	ی	ز	با	یی
---	----	---	----	---	-----	----	----	---	---	----	----

۶- هجا یا بخش مقدار آوایی است که دهان با یک بار باز شدن آن را ادا می‌کند.

۷- واج

۸- حرف، شکل نوشتاری واج است.

۹- واج، کوچک‌ترین واحد آوایی زبان است. مثل کتاب که ۵ واج دارد: ک / - / ت / ا / ب

۱۰- ۲۹ واج / ۲۳ واج صامت (بی‌صدا) مانند: ب / پ / ت / ث / ر / و.....

۶ واج مُصَوِّت (صدادار) شامل ۳ مصوِّت کوتاه: - - - ۳ مصوِّت بلند: آ، ی، و (او)

۱۱-

عنوان هجا	نحوه قرار گرفتن	نشانه	مثال
کوتاه	صامت + مصوِّت کوتاه	U	چو(چ)، که(ک)، وَ
بلند	۱- صامت + مصوِّت کوتاه + صامت	-	گُل، سَر، دِل
	۲- صامت + مصوِّت بلند	-	پا، سی، مو

کشیده	۱-صامت + مصوّت کوتاه + دو صامت ۲-صامت + مصوّت بلند + ۱ یا ۲ صامت	U_ U_	بُرد، سبّز، شِعْر دوست، آب(ء+ا+ب)، سیب
-------	---	----------	--

۱۲- (۱) هر هجا یک بخش دارد. تعداد هجای کلمه = تعداد مصوّت کلمه / مثال: باد یک مصوّت (۱) دارد و یک هجاست. برادر ۳ مصوّت (_ ا _) دارد و ۳ هجاست.

(۲) هر هجا را همان طور که می‌خوانیم، می‌نویسیم تا در شمارش واج‌ها دچار مشکل نشویم مانند:

تو ت هجای کوتاه U / خواب خاب: هجای کشیده U_

(۳) هیچ واژه‌ای با مصوّت آغاز نمی‌شود. مثال آز = ا + ز / آب = ا + ب همزه صامت است.

۱۳- (۱) تعداد هجاها برابرند (۲) هجاهای کوتاه و بلند آنها در مقابل یکدیگر قرار گیرد.

-۱۴

ا	گر	پا	ی	در	دا	م	نا	ری	چ	کوه
س	رت	زا	س	مان	بگ	ذ	رد	در	ش	کوه
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-

۱۵- هجای پایانی همیشه بلند است

۱۶- مساوی نبودن مصراع‌های شعر نو ت / را / من / چش / م / در / را / هم ش / با / هن / گا / م

/ - / - / - / U - / - / - / U / - / - / - / U

U

ربات درخواست گام به گام

@Gambegamm_bot ID

هر گام به گامی که بخوای دو دقیقه‌ای تحویل می‌ده

۲۱
جهت استارت ربات روی **START** بزنید

پاسخ نامه سوال های متن - درس ششم (فنون ۱)

- ۱- یکسانی دو واژه در واج یا واج های پایانی و وزن یا هر دوی آنها.
  - ۲- سجع ها در پایان دو جمله بیایند مثل قافیه در پایان مصراع ها یا بیت ها.
  - ۳- کلمات دارای سجع، ارکان سجع است و آهنگ برخاسته از آنها سجع می باشد.
  - ۴- کمال - جمال / باطل - ضایع
  - ۵- نثر و شعر
  - ۶- ایجاد موسیقی در نثر / افزایش موسیقی در شعر
  - ۷- مسجع: نثر و شعری که سجع در آن به کار رود.
  - ۸- الف) سجع متوازی: یکسانی در وزن و واج های پایانی مانند: مال - U / سال - U / واج پایانی: ال
ب) سجع مطرف: هم وزن نیستند ولی واج پایانی یکسان است مانند: آ- / رند- U ب- / یا- / زا- / رند- U
  - پ) سجع متوازن: فقط هم وزن هستند مانند: عمر - U مال - U (هر دو هجای کشیده)
  - ۹- متوازی
  - ۱۰- در رفتن جان از بدن // گویند هر نوعی سخن من خود به چشم خویشتن // دیدم که جانم می رود
- در این شعر، سعدی بیت را به چهار قسمت، تقسیم کرده است و در پایان سه قسمت واژه هایی را آورده که با هم سجع متوازی یا مطرف دارند. بدن و سخن: سجع متوازی / بدن و سخن و خویشتن: سجع مطرف

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال و فیلم آموزش
روی اینجا کلیک کنید

پاسخ نامه سوال های متن - درس هفتم (فنون ۱)

- ۱- شیوه خاص یک اثر یا آثار ادبی
- ۲- ویژگی هایی که شاعر یا نویسنده در نحوه بیان اندیشه به کار می برد.
- ۳- شیوه بیان هر نویسنده یا شاعر
- ۵- (۱) براساس نام شاعر یا نویسنده: سبک فردوسی یا بیهقی
(۲) زمان و دوره اثر : سبک غزنوی یا مشروطه
(۳) موضوع و نوع: سبک عرفانی یا حماسی
(۴) محیط جغرافیایی: سبک آذربایجانی یا حماسی
(۵) مخاطب: سبک عامیانه یا عالمانه
(۶) هدف: سبک تعلیمی یا فکاهی
(۷) قلمرو دانشی: علمی یا فلسفی
- ۶- (۱) خراسانی یا ترکستانی (از آغاز شعر فارسی تا قرن ۶)
(۲) عراقی (ق ۶ تا ق ۱۰)
(۳) هندی (ق ۱۰ تا ق ۱۳)
(۴) دوره بازگشت (تمام ق ۱۳)
(۵) مشروطه
(۶) معاصر
- ۷- (۱) سامانی (۲) غزنوی و سلجوقی اول (۳) سلجوقی دوم و خوارزمشاهیان = نثر فنی
(۴) عراقی = نثر مصنوع (۵) بازگشت ادبی (۶) ساده نویسی
- ۸- اوضاع سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و... زمانه ای که صاحبان آن مکتبها یا سبک ها در آن می زیسته اند

۹- سیستان - خراسان بزرگ (خراسان کنونی، افغانستان، تاجیکستان، ماوراءالنهر و ترکستان)

۱۰- سبک سامانی / زیرا اوج آن در دوره سامانی بوده است.

۱۱- سامانی / غزنوی / سلجوقی

۱۲- بینابین / زیرا ویژگی‌های سبک عراقی در آن دیده می‌شود.

۱۳- رودکی / فردوسی / ناصر خسرو

۱۴- (۱) سادگی زبان شعر (۲) کمی لغات عربی - به جز اصطلاحات دینی و علمی و لغات بیگانه

(۳) تفاوت تلفظ برخی کلمات با امروز مثل یک و هزار (۴) کهنه و مهجور بودن برخی لغات مثل

گبر و جوشن (۵) استفاده از دو نشانه برای یک متمم. مانند: زدش بر زمین بر

۱۵- (۱) قصیده قالب عمده شعر خراسانی / مسقط، ترجیع بند و مثنوی به تدریج / غزل اواخر

دوره (۲) استفاده از آرایه‌ها در حد اعتدال (۳) قافیه و ردیف بسیار ساده (۴)

استفاده از تشبیه حسی در توصیف پدیده‌ها

۱۶- (۱) غلبه روح شادی و نشاط (۲) واقع‌گرایی شعر، توصیفات طبیعی و محسوس و

عینی (۳) زمینی بودن معشوق (۴) حاکمیت روح حماسه در شعر (۵) سادگی اشعار

پندآموز، جنبه عملی و دستوری (۶) مضمون اشعار حماسی، مدح و اندرز (۷) سادگی

کلام و فکر

نثر دوره اول

۱۷- سامانی / غزنوی و سلجوقی

۱۸- (۱) ایجاز و اختصار در لفظ و معنا (۲) تکرار فعل یا اسم (۳) کوتاهی جملات (۴) لغات کم

کاربرد فارسی (۵) لغات عربی کم (۶) افزایش نشانه‌های جمع فارسی

۱۹- بیشتر علمی / گاهی حماسی، تاریخی و دینی

۲۰- ترجمه تفسیر طبری / تاریخ بلعمی / التفهیم / شاهنامه منثور ابومنصوری

۲۱- (۱) اطناب (طولانی بودن جمله‌ها) (۲) تمثیل و استشهاد به آیات و احادیث و اشعار عرب

(۳) حذف افعال به قرینه (۴) افزایش لغات عربی

۲۲- تاریخ بیهقی / قابوس نامه / سفرنامه ناصر خسرو / سیاست نامه / کیمیای سعادت / کشف
المحجوب

پاسخ نامه سوال های متن - درس هشتم (فنون ۱)

۱- نظمی بر مبنای کمیت هجاها یا چینش هماهنگ هجاهای کوتاه و بلند

۲- علمی که قواعد وزن شعر و طبقه بندی وزن ها را از جنبه نظری و عملی تعیین می کند.

۳- مصراع

۴- شعر را همان گونه که می خوانیم یا می شنویم، بنویسیم.

۵- (۱) حذف همزه مانند: «طاعت آن» با حذف همزه می نویسیم «طاعتان» / «پیش آر» با حذف

همزه می نویسیم «پیشار» (۲) حرکت مصوت های کوتاه گذاشته شود

(۳) کلمات هر گونه که تلفظ می شوند نوشته شود مانند: تو = ت / دو = د / من و او = مَن او

(۴) حذف حروفی که در خط هست اما در تلفظ نمی آید مانند: چه = چ / که = ک / خواب = خاب /

خویش = خیش (۵)

حرف مشدد دوبار نوشته می شود. درتده = دَر / رَن اِد

۶- قطعه قطعه کردن شعر به هجاها و ارکان عروضی

۷- جداسازی هجاهای شعر / مشخص کردن مرز هجا با خط عمودی / وجود هجا به تعداد مصوت

ها / تقسیم هجای کشیده - U به هجای بلند - و هجای کوتاه U / نوشتن علامت هجا / حذف ن

ساکن بعد از مصوت بلند آ و ی (یا) مصوت بلند پیش از ن ساکن کوتاه به حساب می آید مانند نان

۸- مصوت بلند از نظر کشش آوایی دو حرف به شمار می آید.

۹- الف) حذف همزه

هَر	دَ	مَ	زین	با	غ	بَ	ری	می	رِ	سَد
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
تا	زِ	تَ	رَز	تا	زِ	تَ	ری	می	رِ	سَد

حذف همزه

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال و فیلم آموزش
روی اینجا کلیک کنید

مَ	رَن	جان	دِ	لَم	را	کِ	این	مَر	غِ	وَح	شی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
زِ	با	می	کِ	بَر	خا	ست	مُش	کِل	نِ	شی	نَد

پاسخ نامه سوال های متن - درس نهم (فنون ۱)

۱- تقابل سجع های متوازن یا متوازی در دو یا چند جمله است که به هماهنگی می انجامد. بله موازنه در نثر هم دیده می شود.

۲-

دل به امید روی او همدم جان نمی شود به جز «کوی» و «روی» همه کلمات متوازن متوازن متوازی متوازن متوازن متوازن سجع متوازن دارند.

جان به هوای کوی او خدمت تن نمی کند موازنه

در بدایت بند و چاه بود فقط «بند» و «تخت» سجع متوازن دارد.

موازنه

متوازن متوازی

در نهایت تخت و گاه بود

۳- موازنه ای است که همه سجع های آن متوازی باشد.

۴- ای منور به تو نجوم جمال همه سجع ها متوازی است بنابراین

متوازی متوازی متوازی ترصیع است. ارزش موسیقایی آن

ای مقرر به تو رسوم کمال هم بیشتر است.

پاسخ نامه سوال های متن - درس دهم (فنون ۱)

۱- شرق و شمال شرق یعنی ماوراءالنهر، خراسان، سیستان

۲- (۱) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار (۲) لشکر کشی و فتوحات غزنویان (۳) گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات نواحی مرکزی و غربی (۴) درآمیختن زبان فارسی با لغات عربی (۵) آمیختگی با واژه‌ها، نام‌ها، لقب‌های غیر رایج در عصر غزنوی و سلجوقی

۳- زیرا در مدارس آن عهد، تحصیل علوم دینی و ادبی میسر بود و شاعران و ادیبان با زبان عربی آشنا می شدند.

۴- گسترش زبان فارسی در هند و آسیای صغیر

۵- سامانی و غزنوی / شعر ناصر خسرو یادآور سروده های ق ۴ است.

۶- علاقه به سرودن غزل مانند انوری و سنایی که تحولاتی در غزل ایجاد نمودند که در ق ۷ غزلسرایان بزرگ ظهور کردند.

۷- ظهور شاعران معروف آذربایجان مثل خاقانی و نظامی و...

۸- حوزه ادبی فارس و نواحی مرکزی (عراق عجم) یعنی اصفهان، همدان، ری

۹- جمال الدین عبدالرزاق اصفهانی

۱۰- عراقی

۱۱- مدح / هجو / طنز / وعظ و حکمت / داستان سرایی / تغزل / حماسه

۱۲- (۱) ناصر خسرو / به علت پایبندی به اعتقادات خاص دینی (۲) سنایی / ابتدا مدیحه گو بود در دوره دوم حیات شعری به سیر و سلوک معنوی پرداخت.

۱۳- تصوّف و عرفان

۱۴- عطار و مولوی

۱۵- خانقاهها / گسترش موضوعات با خروج شعر از دربار و ورود به خانقاه - افزوده شدن سادگی بیان - قدرت عواطف - عمق افکار و اندیشه‌ها

۱۶- حکمت و دانش و اندیشه‌های دینی / بدبینی شاعران به دنیا و بریدن از آن / شکایت از روزگار / بیان ناخرسندی فرزندگان / طرح نابسامانی‌های اجتماعی

۱۷- بلوغ نثر در نیمه قرن پنجم-کمال و پختگی در ق ۶ و اوایل ق ۷ / تالیف در موضوعات گوناگون علمی / کمال نثر ساده / رواج نثر مصنوع یا فنی / توجه به سره نویسی / رواج نثر موزون

۱۸- (۱) گسترش عرفان و تصوّف (۲) شکل گیری دولت سلجوقی و بهره گیری از دبیران و نویسندگان تربیت یافته در خراسان و عراق

۱۹- به کارگیری سجع

۲۰- خواجه عبدالله انصاری

۲۱- کشف الاسرار و عده الابرار / ابوالفضل میبیدی / نثر موزون

۲۲- آوردن آرایه های ادبی و فراوان، امثال و اشعار گوناگون از عربی و فارسی و اصطلاحات علمی در نثر

۲۳- ق ۶ / کلیله و دمنه / نصرالله منشی

۲۴- (۱) از بین رفتن لغات مهجور فارسی نسبت به سبک خراسانی (۲) فراوانی ترکیبات نو (۳) کاهش سادگی کلام و حرکت به دشواری (۴) ورود لغات زبان ترکی و مغولی به فارسی

۲۵- (۱) رواج و اوج غزل و مثنوی (۲) رواج داستان سرایی (۳) توجه بیشتر به آرایه های ادبی (۴) کاربرد ردیف های فعلی و اسمی دشوار

۲۶- (۱) ورود اصطلاحات عرفانی (۲) اندرز در شعر (۳) فاصله گرفتن از عشق زمینی (۴) رواج هجو در شعر (۵) رواج حسّ دینی (۶) رواج مفاخره و شکایت و انتقاد اجتماعی

۲۷- (۱) استفاده از موازنه، سجع، مراعات نظیر، تشبیه و... (۲) حذف افعال به قرینه (۳) کاربرد لغات مهجور عربی، ترکی، مغولی و اصطلاحات علمی و فنی (۴) رواج نثر داستانی، تمثیلی و عرفانی (۵) آوردن مترادف ها و توصیف های فراوان (۶) کاربرد آیات و احادیث و اشعار در متن (۷) استفاده از ترکیبات دشوار

۲۸- قابوسنامه / تاریخ بیهقی / چهارمقاله نظامی عروضی / مقامات حمیدی / کلیله و دمنه

پاسخ نامه سوال های متن - درس یازدهم (فنون ۱)

۱- شعر سخنی است خیال انگیز، موزون، سرشار از عاطفه و احساس

۲- زیبایی بخشی / اثرگذاری بیشتر

۳- قافیه

۴- افزایش زیبایی شعر / گوش نوازی

۵- ردیف: کلمه یا کلماتی که بعد از قافیه عیناً (از نظر لفظ و معنی) تکرار می شود. مثل است و است

قافیه: واژه هایی است که حرف یا حروف آخر آنها مشترک باشد. مثل خوابید و تابید

۶- ردیف: ازوست حروف قافیه: -م / ردیف - حروف قافیه: -خت

۷- قاعده ۱: مصوت های بلند ا و ی آخرین حرف اصلی قافیه باشند مثل **ما** و **تا** / **بو** و **سو** / **سی** و **می**

قاعده ۲: مصوت + صامت (+ صامت) **برین** و **همین**

۸- ۱ قاعده ۱ / **و** قاعده ۱ / **ین** قاعده ۲ / **اشت** قاعده ۲ / **-ست** قاعده ۲

۹- به آخر حرف با حروف قافیه ممکن است یک یا چند حرف الحاق شوند که رعایت آنها لازم است

تنهایی ۱ حرف اصلی قافیه (قاعده ۱) / **یی** حروف الحاقی

۱۰- شناسه ها / ضمائر متصل / پسوندها / مخفف زمان حال بودن (-م، ی، یم، ید، -ند) / ی آخر بعضی واژه های مختوم به **ا** و **و** مثل **خدای جای موی بوی**

۱۱- پیدا کردن ردیف / یافتن قافیه / حروف الحاقی / حروف اصلی قافیه

۱۲- روی

۱۳- (۱) قافیه درونی: گاه در درون مصراع ها قافیه می آورند.

مرده بدم زنده شدم، گریه بدم خنده شدم   دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

دیدۀ شیرست مرا جان دلیر است مرا   زهرۀ شیرست مرا، زهرۀ تابنده شدم

(۲) قافیه پایانی یا ذوقافیتین: شعر ۲ قافیه پایانی دارد که قافیۀ اصلی در واژه‌های آخر مصراع هاست.

.....داغ و درد.....باغ و ورد.....

۱۴- شکل نوشتاری باید یکسان باشد.

۱۵- قافیه کردن حذیض، لذیذ، و غلیظ با مشک بیز و خیز درست نیست.

۱۶- شاعر خود را اسیر قافیه نمی سازد. در هر بخش سروده دو یا چند مصراع قافیه‌دار به کار گرفته می شود.

پاسخ نامه سوال های متن - درس دوازدهم(فنون ۱)

۱- دو کلمۀ هم جنس و همسان جناس است.

۲- جناس همسان(تام) جناس ناهمسان(قص)

۳- یکسانی دو واژه با معنی متفاوت مانند: خویش:خود خویش: قوم و فامیل / کنار:آغوش کنار: حاشیه

۴- (۱) **اختلافی**: ناهمسانی در واج اول، وسط یا آخر **سلامت و ملامت** / **ببار و بیار** / **یاد و یار**

(۲) **افزایشی**: ناهمسانی واژه ها در تعداد حرف آیین و آیینه / **مدام و دام** / **نیاز و ناز**

(۳) **حرکتی**: ناهمسانی واژه ها در مصوّت کوتاه گُل و گِل / **مهر و میهر** / **می گنی و می گنی**

(۴) اشتقاق: هم ریشه بودن واژه ها در حروف اصلی **نعمت و نعیم** / **منظر و نظر** و صاحب **نظر** /

طلعت و طالع

نکته: در جناس ناهمسان اختلاف آنها بیش از یک واج نباشد.

موفق و پیروز باشید.

کانال تخصصی "علوم و فنون ادبی"

@tarighatoloumvafonoun

برای دانلود رایگان جزوه، نمونه سوال و فیلم آموزش
روی اینجا کلیک کنید